Nurmijärven kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma

Kunnanhallitus 23.03.2026 § 35

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on selvitys ja ohje, joka otetaan huomioon esimerkiksi maankäytön suunnittelussa ja viranomaisvalvonnassa. Suunnitelma laaditaan useimmiten vedenhankintakäytössä oleville pohjavesialueille sekä pohjavesialueille, joilla on runsaasti pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia toimintoja. Suunnitelman tavoitteena on ennaltaehkäistä pohjaveden laadun heikkeneminen sekä turvata alueen pohjaveden määrällinen tila rajoittamatta kuitenkaan tarpeettomasti alueen maankäyttöä. Suojelusuunnitelman laatiminen kuuluu kunnan tehtäviin.

Nurmijärven edelliset pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat ovat valmistuneet aikajaksolla 2008–2010. Suojelusuunnitelmat tulee päivittää 10 vuoden välein. Nurmijärven Vesi -liikelaitos tilasi Nurmijärven kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivitystyön suunnittelu- ja konsultointiyritys AFRY:ltä vuonna 2022. Suojelusuunnitelman päivitystyötä ohjasi ohjausryhmä, johon kuului Nurmijärven Vesi, Nurmijärven kunta (yleiskaavoitus, rakennusvalvonta, kunnallistekniikan suunnittelu), ELY, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Anora Group Plc, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja Hyvinkään kaupunki. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman ehdotus valmistui 30.6.2023.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmasta koostuu julkisesta ja viranomaisversiosta. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma kattaa kaikki kunnan pohjavesialueet. Suojelusuunnitelman päivityksessä päivitettiin yhteensä seitsemän pohjavesialueen olemassa olevat suojelusuunnitelmat sekä laadittiin viisi uutta suojelusuunnitelmaa pohjavesialueille, joilla sitä ei jo ennestään ollut. Päivitetyssä suojelusuunnitelmassa on käsitelty Valkojan, Lepsämän, Nukarin, Salmelan, Teilinummen, Nummenpään, Rajamäen, Kiljavan, Perttulan, Ali-Labbartin, Pinninnummen ja Palojoen pohjavesialueet. Näistä pohjavesialueista yhdeksällä sijaitsee vedenottamo. Jäniksenlinnan pohjavesialue sijoittuu osittain Nurmijärven kunnan alueelle, mutta koska pääosa pohjavesialueesta sijoittuu Tuusulan kunnan alueelle, on se käsitelty osana Tuusulan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa.

Suojelusuunnitelmaa varten selvitettiin pohjavesialueilla olevat toiminnot ja arvioitiin niiden vaikutuksia pohjaveteen. Suunnitelmassa on esitetty toimenpiteitä, joilla eri toimintojen pohjavedelle aiheuttamaa riskiä voidaan pienentää tai poistaa. Osana pohjaveden suojelusuunnitelmaa on käsitelty pohjaveden suojelua koskevaa lainsäädäntöä ja säädöksiä sekä yleisimpiä pohjavedelle riskiä aiheuttavia toimintoja, kuten pohjaveden ottoa, teollisuutta- ja yritystoimintaa, liikennettä, pilaantuneita maa-alueita, asutuksen riskeistä jätevesiä ja öljysäiliöitä, hulevesiä, energiakaivoja ja maalämpöjärjestelmiä, maa-ainestenottoa, maa- ja metsätaloutta, hautausmaita, energiantuotantoon ja sähkönsiirtoon liittyviä riskejä sekä rakentamista. Suojelusuunnitelmassa on myös huomioitu maakuntakaava, yleiskaavat ja asemakaavat, pohjaveden huomioiminen kaavoituksessa ja rakentamisessa, paikalliset ympäristönsuojelumääräykset ja rakennusjärjestys.

Pohjavesialueilla tunnistetuille riskeille laadittiin kohdekohtainen riskiarviointi, joka perustuu päästö- ja sijaintiriskin sekä riskin todennäköisyyden muodostamaan kokonaisriskinarvioon. Riskikohtainen kokonaisriski on määritetty sijaintiriskin ja päästöriskin sekä todennäköisyyden tulona, ja sen vaihteluväli on 1–100. Mitä suurempi tulo on, sitä suurempi on myös kokonaisriski. Kokonaispistemäärien avulla riskikohteet luokiteltiin seuraavasti: Erittäin merkittävä riski, pisteet 40–100, Merkittävä riski, pisteet 20–39, Kohtalainen riski, pisteet 6–19 ja Vähäinen riski, pisteet 1–5.

Suojelussuunnitelmatyön yhteydessä kartoitettujen pohjavesiriskien pienentämiseksi laadittiin pohjavesialuekohtaisia toimenpidesuosituksia. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman riskinarvioinnin perusteella erittäin merkittäviksi riskeiksi pohjavedelle tunnistettiin öljysäiliöt, teollisuus- ja yritystoiminta, liikenne, kiinteistökohtainen jätevesien käsittely, peltoviljely, pylväsmuuntamot ja pilaantuneen maaperän kohteet. Merkittävimmät pohjavesiriskit todettiin kohdistuvan Kiljavan, Rajamäen, Nummenpään, Teilinummen, Salmelan, Nukarin, Lepsämän ja Valkojan pohjavesialueille.

Lain vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) 10f § mukaan kunnan on pohjavesialueen suojelusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä. Nurmijärven kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman ehdotus oli nähtävillä 21.11.–20.12.2024 välisen ajan. Ehdotuksesta lähetettiin lausuntopyynnöt aluehallintovirastolle, Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle, Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelle, Espoon, Vantaan ja Hyvinkään kaupungeille, Tuusulan ja Vihdin kunnille, Maaseutupalveluille, Uudenmaan liitolle, Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle sekä Nurmijärven, Tuusulan, Hyvinkään ja Vihdin vesiliikelaitoksille ja Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymälle.

Ehdotuksesta saatiin viisi lausuntoa ja yksi mielipide. Lausunnot saatiin Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, Uudenmaan ELY-keskukselta, Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta, Sun Rajamäki Oy:ltä ja Vihdin kunnalta. Lausunnot kohdistuivat lainsäädäntöön, riski- ja toimenpidetaulukoihin, vedenottolupien vesimääriin, vedenottamoiden numeroihin, käytettyihin lähtötietoihin ja termistöön, kohteiden riskinarviointiin, hajajätevesitarkastuksiin, hulevesien johtamiseen ja ympäristölupien voimassaoloon liittyviin tarkennuksiin sekä tiedottamiseen ja aurinkovoimaloiden sijoittumiseen pohjavesialueille. Lausuntojen ja mielipiteiden kooste esitetään liitteessä.

Suojelusuunnitelmaehdotusta tarkennettiin siitä saatujen lausuntojen perusteella kahteen otteeseen vuoden 2025 aikana. Vastineet lausuntoihin ja niiden perusteella suojelusuunnitelmaan tehdyt muutokset esitetään liitteessä.

Nurmijärven kunnan päivitetty pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on esitetty liitteessä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle,

1. että se hyväksyy pohjavesialueiden suojelusuunnitelman,

2. että suojelusuunnitelman toteuttamiseksi perustetaan pohjavesityöryhmä/suojelusuunnitelman seurantatyöryhmä, jossa sovitaan tarkemmin toteuttaja- sekä valvojatahojen kesken suojelusuunnitelman toteutuksesta ja seurannasta. Seurantatyöryhmässä edustettuina ovat suojelusuunnitelmassa esitetyt tahot. Seurantatyöryhmän koolle kutsujana toimii Nurmijärven kunta ja Nurmijärven Vesi -liikelaitos.

Kunta tiedottaa pohjavesialueiden suojelusuunnitelman valmistumisesta eri viranomaisia, pohjavesialueiden toimijoita ja kunnan asukkaita, jotta eri tahot voivat ottaa suunnitelman huomioon omassa toiminnassaan. Suojelusuunnitelma toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (1.1.2026 alkaen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle) merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Lisäksi suojelusuunnitelman julkinen versio asetetaan saataville Nurmijärven kunnan internet-sivuille.

Valmistelija

yleiskaavapäällikkö Perttu Pulkka, perttu.pulkka(at)nurmijarvi.fi
yleiskaavasuunnittelija Kia Kautonen, kia.kautonen(at)nurmijarvi.fi

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Valtuusto 22.04.2026 § 20
1401/11.06.00/2024

Esitys

Kunnanvaltuusto päättää

1. hyväksyä pohjavesialueiden suojelusuunnitelman,

2. että suojelusuunnitelman toteuttamiseksi perustetaan pohjavesityöryhmä/suojelusuunnitelman seurantatyöryhmä, jossa sovitaan tarkemmin toteuttaja- sekä valvojatahojen kesken suojelusuunnitelman toteutuksesta ja seurannasta. Seurantatyöryhmässä edustettuina ovat suojelusuunnitelmassa esitetyt tahot. Seurantatyöryhmän koolle kutsujana toimii Nurmijärven kunta ja Nurmijärven Vesi -liikelaitos.

Kunta tiedottaa pohjavesialueiden suojelusuunnitelman valmistumisesta eri viranomaisia, pohjavesialueiden toimijoita ja kunnan asukkaita, jotta eri tahot voivat ottaa suunnitelman huomioon omassa toiminnassaan. Suojelusuunnitelma toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (1.1.2026 alkaen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle) merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Lisäksi suojelusuunnitelman julkinen versio asetetaan saataville Nurmijärven kunnan internet-sivuille.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.